

KARMA DENTİSYON DÖNEMİNDE MANDİBULAR İKİNCİ PREMOLAR DIŞE YER SAĞLAMAK İÇİN BASİT BİR YÖNTEM: BİR VAKA SUNUMU

A Simple Method For Gaining Space of Nonerupted Mandibular Second Premolar Teeth In Mixed Dentition Stage: A Case Presentation

Ashı ŞENOL *

Hatice GÖKALP *

ABSTRACT

Uprighting of a mesially tipped lower first molar of a 7 year and 9 month girl is presented in this case report. There was a lower dental arch crowding of 3 mm due to tilting of the lower right first permanent molar toward the space of an early extracted second deciduous molar. Firstly, it was planned uprighting the right mandibular first permanent molar. First permanent molar was uprighted by means of open Ni-Ti coil springs. To obtain anchorage during uprighting lower right first permanent molar, a lower right first deciduous molar teeth was used as anchor teeth. Uprighting lower right first permanent molar and space gaining procedure was applied approximately 4 months.

This case presentation demonstrates that lower right first permanent molar by open Ni-Ti coil springs without any loss of anchorage in primary teeth was successfully uprighted in early mixed dentition stage.

Key Words: First mandibular permanent molar uprighting, Mixed dentition, Lingual arch

ÖZET

Bu vaka raporunda 7 yıl 9 aylık bir hastanın mesiale devrilmiş sağ alt 1. molar dişinin süt dişlerinden ankraj alınarak doğrultulması sunulmuştur. Alt dental arkta II. süt molar dişin erken kaybına bağlı olarak daimi 1. molar diş mesiale devrilmesinden dolayı 3 mm'lik çapraşıklık vardı. İlk olarak sağ alt 1. daimi moların dikleştirilmesi planlandı. Birinci daimi molar diş açık Ni-Ti sarmal yay ile dikleştirildi. Sağ alt 1. daimi moların dikleşmesi sırasında ankraj elde etmek için, sağ alt 1. süt molar diş ankraj diş olarak kullanıldı. Sağ alt daimi 1. moların dikleşmesi ve yerin kazanılması

yaklaşık 4 ay sürdü. Bu vaka sunumu, erken karma dentisyon döneminde açık Ni-Ti sarmal yaylarla, süt dişlerinde herhangi bir ankraj kaybı olmadan 1. daimi moların başarılı bir şekilde dikleştirildiğini göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Birinci alt daimi moların doğrultulması, Karma dentisyon, Lingual ark

GİRİŞ

Maloklüzyonların oluşmasının birçok nedeni vardır; bunlardan birisi erken dentisyon döneminde süt dişi çürüklerine bağlı olarak süt dişlerinin erken kaybedilmesidir. Bunun sonucunda daimi dentisyonda dişlerin sıklıkla mesiale devrilmesi sorunu ile karşılaşılır (1). Bu nedenle süt dişlerinin fizyolojik değişme zamanına kadar ağızda korunması maloklüzyonların önlenmesi bakımından önemlidir.

Karışık dişlenme döneminde erken süt dişi kaybından çok proksimal çürük nedeniyle maddede kaybı, dental ark uzunluğunun kısılmasına ve dramatik bir tablonun ortaya çıkmasına neden olur. Bu nedenle normal bir oklüzyon elde edebilmek için maksiller ve mandibular dental arklarda daimi dişlerin yerlerinin korunması için koruyucu ortodonti yöntemleri içerisinde yer alan süt dişlerinin proksimal çürüklerinin hızlı ve doğru bir şekilde restorasyonu önem kazanmaktadır (2).

Süt kanin, I. ve II. süt molarların mesiodistal genişliği daimi kanin ve premolar dişlerden daha fazladır. Bu fazlalık *leeway yer*'i olarak bilinir. Mandibular dental arkta *Lee way yer*'i

* Ankara Üniversitesi Ortodonti Anabilim Dalı, ANKARA; TÜRKİYE

* Ankara University Faculty of Dentistry Department of Orthodontics, ANKARA; TURKEY

(3.4 mm) iken maksiller dental arkta (1.8 mm)'dir. Bu fark maksiller ve mandibular birinci daimi molar dişlerin Sınıf I oklüzal ilişkide olmasını sağlayan mekanizmalardan birisidir (3,4).

Süt molar dişlerin zamanından önce çekilmesi, daimi molarların mesiale göçüne ve ikinci premoların ark dışında sürmesine veya gömülü kalmasına neden olur. Bu nedenle süt molarların erken kaybı posterior bölgede maloklüzyon oluşmasına neden olur. Bunu önlemek için daimi molarların mesiale göçü ile kaybedilen yerin tekrar kazanılması gerekir (5,6).

Bu vaka sunumunun amacı, erken süt molar diş kaybına bağlı olarak daimi molar dişte meydana gelen mesiale devrilme sonucunda ikinci premolar dişin erüpsiyon probleminin çözülmesi için yapılan farklı bir klinik uygulamayı sunmaktır.

OLGU SUNUMU

Ankara Üniversitesi Ortodonti Anabilim Dalı'na rutin muayene için gelen kız birey, 7 yıl 9 ay kronolojik yaşta olup sistemik bir rahatsızlığı yoktur. İntraoral klinik muayenede sağ alt

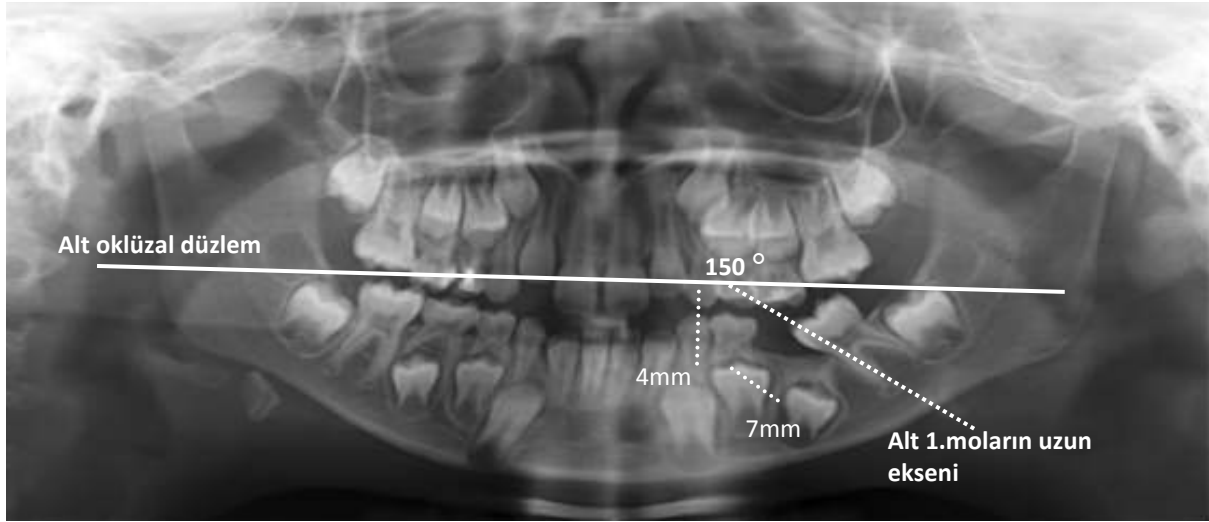
dental orta hat sapması, anormal bir ark formu tesbit edilmemiştir. Overjet (1 mm), overbite (1,5 mm) olarak belirlenmiştir. Molar dişler arasında Sınıf I ilişkisi olup; erken karışık dişlenme dönemin olduğu, mevcut süt dişlerinin mobil olmadığı, sağ alt dental arkta birinci daimi molar dişin erken çekilen II. süt molar diş yerine devrilmesi sonucu alt dental arkta (3 mm) yer darlığı olduğu belirlenmiştir (Resim 1).

El-bilek grafisi değerlendirmesinde S büyüme döneminde ve iskelet yaşının 7 yıl 10 ay olduğu saptanmıştır. Klinik muayenede düz bir profile sahiptir.

Sağ alt birinci daimi molar dişin aksiyal eğimi panoramik radyograf üzerinde değerlendirilmiştir (Resim 2).

Resim 1. Ağız dışı ve ağız içi frontal, lateral ve oklüzal görüntüler

Resim 2. Panoramik filmde mesio anguler pozisyondaki sağ alt daimi 1. molar diş ile mandibular oklüzal düzlem arasındaki açının değerlendirilmesi

Tedavi Planlaması:

Sefalometrik analiz sonucunda problemin dişsel kaynaklı olduğu iskeletsel bir sorun olmadığı belirlenmiştir. Buna göre alt dental arkta iki problem mevcuttur:

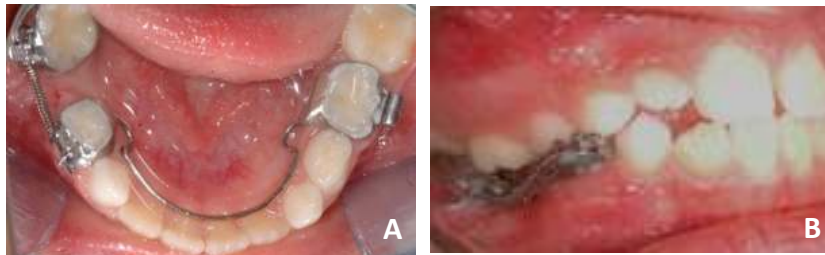
1. Sağ alt daimi birinci molar dişin erken çekilen süt II. molar dişin yerine devrilmiş olması;
2. Sağ alt daimi birinci molar dişin mesiale devrilmesine bağlı olarak sağ alt dental arktaki çapraşıklık ve sağ ikinci premolar dişin gömülü kalması.

Bu problemleri çözmek amacıyla öncelikle sağ alt daimi 1. molar dişin doğrultulması planlanmıştır. Böylece hem bu problemler çözülecek hem de Sınıf 1 molar ilişkisinin bozulması önlenecektir.

Tedavi Seyri:

Sağ alt molar dişin doğrultulması için süt molar dişlerden destek alınarak açık Ni-Ti sarmal yaylar kullanılması esasına dayalı alternatif

bir yöntem uygulanmıştır. Bu yöntemde, alt dental arkta kök uzunlukları yeterli olan süt molar dişlerden ankraj almak için bir lingual ark imal edilmiştir (Resim 3.A). Rutin ortodonti uygulamalarında lingual ark farklı amaçlarla daimi molar dişlere uygulanmaktadır. Bu vakada uygulanan yöntemin rutin uygulamalardan farkı lingual arkın süt dişlerine uygulanmış olmasıdır. Lingual ark yapılması aşamasında sağ alt I. süt molar ve sol II. süt molar edgewise bantlar yerleştirilmiş ve bunlara lingual ark lehimlenmiştir. Sağ alt daimi 1. molar diş edgewise molar bandı uygulanarak sağ alt daimi 1. molar dişle, sağ alt süt I. molar diş arasında yerleştirilen 0,016X0,022" paslanmaz çelik telden açık Ni-Ti sarmal yay geçirilmiştir. Açık Ni-Ti sarmal yaylar (4 mm) aktive edilmiş ve molar tüplerin arasına yerleştirilmiştir (Resim 3.B). Lingual arkın, sağ alt süt I. molar dişine uygulanan kuvveti dental arka dağıtarak bu dişin mesial yöndeki hareketine engel olacağı ve böylece ankraj kaybını önleyeceği düşünülmüştür. Uygulamadan 4 ay sonra daimi 1. molar dişin dikleştiği ve gömülü 2. premolar diş için yeterli yerin sağlandığı tesbit edilmiştir (Resim 4).

Resim 3. A. Mandibular sağ I. süt molar ile sol II. süt molar diş arasında uzanan rijit lingual ark
B. Sağ daimi 1. molar diş ile sağ süt I. molar diş arasına uygulanan kısmi Ni-Ti ark teli ve üzerine yerleştirilen açık Ni-Ti sarmal yay uygulaması.

Resim 4. Dikleşmiş sağ alt daimi 1. molar diş ve gömülü sağ alt 1. premolar için kazanılan yer.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Ortodontide dental arklarda yer kazanılması ve ankraj sağlanması ile ilgili bir çok yöntem vardır (4). Bunlardan birisi de lingual ark uygulamasıdır. Lingual arklarda genellikle daimi molar dişlerden destek alınır. Bu çalışmada ise erken karışık dişlenme döneminde olan bir vaka rutin lingual ark uygulamalarına bir alternatif olarak süt molarlar ankraj diş olarak kullanılmıştır. Lingual arktan ankraj alınarak açık Ni-Ti sarmal yaylar uygulanmış; böylece, daimi molar diş dikleştirilerek gömülü olan premolar diş hem yer açılmış hem de sürmesi teşvik edilmiştir.

KAYNAKLAR

1. Graber TM. Orthodontics principles and practice. WB Saunders Company, 1967; p.149.

2. Bishara SE. A Textbook of Orthodontics. WB Saunders Company; 2001; p. 248-290.

3. Graber TM. Orthodontics Principles and Practice. WB Saunders Company, 1967; p.167-174.

4. Ackaman JL, Proffit WR. Preventive and interceptive orthodontics: A strong therapy proves weak in practice. Angle Orthod 1980; 50: 75-86.

5. Bishara SE. Changes in the molar relationship between the deciduous and permanent dentitions: A longitudinal study. Am J Orthod Dentofac Orthop 1988; 93: 19-28.

6. Arya BS, Sawara BS, Thomas DR. Prediction of the first molar occlusion. Am J Orthod 1973; 33: 610-621.

Yazışma Adresi:

Dt. Aslı Şenol.
Ankara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
Ortodonti Anabilim Dalı, Beşevler
06510 ANKARA; TÜRKİYE
Telefon: 03122965623
Faks: 03122130960
e-posta: aslisenol_uk@hotmail.com